Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitalna)
Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie" — Wilno
Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitalna Wileńska" — Wilno

Prenumerata: rocznie 12 złotych, półrocznie 6 zł., numer pojedyńczy 50 groszy
Ogłoszenia: 1/1 strony 40 zł., 1/2 strony 20 zł., 1/4 strony 10 zł., 1/8 strony 5 zł.

Rok XI Wilno, dnia 25 sierpnia — 10 września 1937 r. Nr. 16-17

TREŚĆ ZESZYTU.

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

Sanctifica eos in veritate. Joan. 17, 17.

Adres Redakcji i Administracji: Wilno, M. Magdaleny 4 (Kurja Metropolitalna)
Konto P. K. O.: Nr. 700.255 — „Wiadomości Archid. Wileńskie" — Wilno
Konto P. K. O.: Nr. 700.262 — „Kurja Metropolitalna Wileńska" — Wilno

Prenumerata: rocznie 12 złotych, półrocznie 6 zł., numer pojedyńczy 50 groszy
Ogłoszenia: 1/1 strony 40 zł., 1/2 strony 20 zł., 1/4 strony 10 zł., 1/8 strony 5 zł.

Rok XI Wilno, dnia 25 sierpnia — 10 września 1937 r. Nr. 16-17

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Sacra Poenitentiaria Apostolica

DECLARATIO

super decreto quod incipit „Lex Sacri Coelibatus" diei 18 Aprilis 1936 a.

Evulgato per Commentarium Officiale Apostolicae Sedis (vol. XXVIII, pag. 212) Decreto, quod incipit „Lex sacri coelibatus" diei 18 Aprilis 1936, quo absolutio ab excommunicatione de qua in can. 2388 § 1, quando agatur de sacerdote qui, matrimonio civiliter attentato, ad cor dein reversus, ad participationem sacramentorum more laicorum petat admitti, data quidem fide de absoluta perfectaque in posterum continentia perpetuo servanda, quamvis tamen ob gravissimas rationes cessare non valeat a cohabitatione sub eodem tecto cum suae disertionis complice, Sacrae Poenitentiariae Apostolicae, excepto casu periculi mortis, reservatur, non defuerunt, nec desunt Canonistae et Moralistae qui docuerint ac doceant casum hunc nihil differre a casu aliarum censurarum, quae in casibus urgentioribus remitti possunt sub quibusdam conditionibus et clausulis a quocumque confessario vi can. 2254.

Haec interpretatio, a praefati Decreti nedum sensu sed et littera prorsus absona, nullo modo defendi potest, eo praesertim

quia expresse edicitur absolutionem de qua agitur „*ab ipsa tantum Sacra Poenitentiaria Apostolica,* servata speciali procedendi forma et sub peculiaribus quibusdam cautelis et conditionibus ab eadam Sanctitate Sua patefactis ac praescriptis concedi posse.

Nihilominus, ad omnem, si quae adhuc superesset, dubitationem penitus auferendam, Ssmus Dominus Noster, in audientia infrascripto Card. Poenitentiario Maiori die 10 aprilis anni currentis imperita ad rem opportune interrogatus, suprema Sua auctoritate declarandum et, quo solet modo, publici iuris faciendum mandavit, hanc esse mentem Legislatoris, scilicet: Absolutionem a censura, de qua supra, ita esse Sacrae Poenitentiariae reservatam ut nemo unquam, excepto casu periculi mortis, ab ea absolvere possit, non obstante qualibet facultate, sive per can. 2254 § 1, sive per privilegium, sive denique per aliud quodcumque ius ceteroquin concessa.

Datum Romae, e Sacra Poenitentiaria, die 4 maii 1936.

(—) R. Card. Lauri, Poenitentiarius Maior.

(—) S. Luzio, Regens. L. † S.

(*Act. Ap. Sed.* 1937, vol. XXIX. p. 283).

Trybunał Świętej Penitencjarji Apostolskiej.

Urząd do spraw odpustów.

Rozciągnięcie odpustów, udzielonych uprzednio duchownym wyższych święceń za odmawianie oficjum kanonicznego wobec Najświętszego Sakramentu, na wszystkich duchownych i na nowicjuszów i studentów jakichkolwiek Zgromadzeń Zakonnych.

DEKRET.

Niezliczone wprost przejawy sławnego pontyfikatu Ojca Świętego Papieża Piusa XI, którego Bóg w obecnych nadwyraz trudnych czasach rządcą chciał mieć i pasterzem Swego Kościoła, świadczą, jak gorąco pragnie on szerzyć cześć Najświętszej Eucharystji. Nieostatnim z tych przejawów były wielkie łaski duchowne udzielone duchownym wyższych święceń, odmawiającym oficjum kanoniczne lub część tegoż przed Najświętszym Sakramentem wystawionym w monstrancji, lub nawet przechowywanym w tabernakulum.

W tej samej myśli, by mianowicie codzień w liczbę i zasługi wzrastała liczba czcicieli tej niewysłowionej tajemnicy, największej z cudów przez Chrystusa zdziałanych, i wieczystej pamiątki

Jego gorącej miłości dla ludzi, Jego Świątobliwość niedawno, chętnie przyjmując prośby niżej podpisanego Kardynała Wielkiego Penitencjarza, którego oddawna po wielokroć proszono o to ze wszystkich stron świata, na audjencji udzielonej mu dnia 13 tegoż miesiąca i roku, raczył łaskawie, najwyższą Swą powagą, pod temiż klauzulami i warunkami, rozciągnąć wszystkie odpusty, uprzednio udzielone duchownym święceń wyższych za odmawianie oficjum kanonicznego wobec Najświętszego Sakramentu, na wszystkich duchownych od pierwszej tonsury, oraz na nowicjuszów i uczniów wszystkich Zgromadzeń Zakonnych, którzy na mocy konstytucyj zakonnych zobowiązani są do odmawiania oficjum kanonicznego, lub którzy to czynią z własnej pobożności.

Ojciec Święty poleca komu należy, by ta łaska podana została jak najprędzej do publicznej wiadomości w zwykły sposób.

Uchylając wszystkie sprzeczne z tem zarządzenia.

Dan w Rzymie, w siedzibie Św. Penitencjarji w dniu 31-go marca 1937 *r.*

(—) Kard. W. Lauri, Wielki Penitencjarz.

(—) S. Luzio, Regens. L. † S.

(Act. Ap. Sed. 1937, vol. XXIX. p. 284).

ZARZĄDZENIE ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

List pasterski J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity.

Do Wielebnego Duchowieństwa
i ukochanych w Chrystusie Diecezjan Wileńskich.
Pozdrowienie w Panu.

Wielkie jest znaczenie trzeźwości i wstrzemięźliwości zarówno dla jednostek jak i dla całych społeczeństw. Wszystko za tem przemawia. Do wstrzemięźliwości i trzeźwości zachęca wszystkich Boski Zbawiciel całem swem życiem, słowem i przykładem. Wyraźnie mówi: *Kto chce iść za mną, niech się zaprze samego siebie... i naśladuje mnie* (Mat. 16, 24). Do trzeźwości i panowania nad namiętnościami zmysłowemi nawołuje św. Piotr ap.: *Trzeźwymi bądźcie i czuwajcie* (I Piotr 5, 8). Św. Paweł ap. ostrzega wiernych przed pijaństwem, zaliczając pijaków do rzędu ludzi, *którzy nie dziedziczą królestwa Bożego* (I Kor. 6, 10). Sam wreszcie rozum wskazuje całą grozę i ohydę pijaństwa: pijaństwo zatruwa organizm człowieka, osłabia i zaślepia umysł, podnieca zmysłowe namiętności, pijaństwo niszczy zdrowie fizyczne i duchowe, pijaństwo marnotrawi majątki i gospodarstwa, pijaństwo doprowadza nietylko jednostki,

ale i całe narody do upadku, do nędzy duchowej i gospodarczej. Stwierdzają to lekarze oraz poważni myśliciele, działacze społeczni.

Z okropnych skutków pijaństwa poznajmy grozę jego niebezpieczeństwa. Awantury, bójki, kradzieże, wszelka rozpusta — najczęściej wypływają z nadużywania trunków, z pijaństwa. Zajrzyjmy do więzień, zbadajmy skazanych na kary, a wnet się przekonamy, że większość tam się dostała wprost czy ubocznie z powodu pijaństwa.

Klęska ta jest tem groźniejsza, że jest dość powszechna, opiera się nieraz na zwyczajach gościnności, niewłaściwie pojmowanej.

Dla zabezpieczenia się przeciwko klęsce pożarów organizujemy straże ochotnicze, a ponad to wszyscy w miarę możności uczestniczymy w ratowaniu zagrożonego przez ogień mienia. Jeżeli gdzie powstaje epidemja czyli zaraza niebezpiecznej choroby, jak tyfusu, ospy, cholery i t. p., dla jej zwalczenia wysyłane są kolumny sanitarne, złożone z ludzi specjalnie do tego przygotowanych, a ponad to ogół ściśle przestrzega wskazanych środków, aby uniknąć zarazy. Taką kolumną sanitarną, taką strażą ochotniczą dla zwalczania klęski alkoholizmu czyli pijaństwa są bractwa trzeźwości i koła abstynentów.

Członkowie bractw trzeźwości zobowiązują się ślubowaniem czyli uroczystem przyrzeczeniem do nieużywania przez pewien czas lub przez całe życie wszelkich napojów palonych jak spirytus, wódka czy „samogon“, koniaki, araki, likiery. Takie bractwa trzeźwości mamy w naszej archidiecezji Wileńskiej zorganizowane w 124 parafjach, a liczba wszystkich członków w tych bractwach 31.121 osoby.

Kół abstynenckich, których członkowie zobowiązują się do całkowitego powstrzymania się od wszelkich trunków mamy zaledwie kilka, a w nich przeszło dwieście osób.

Ukochani w Chrystusie! Z radością powitaliśmy wszyscy wiadomość, że wraz z XXI Międzynarodowym Kongresem Przeciwalkoholowym (od 12 do 17 września) odbędzie się w Warszawie I Międzynarodowy Kongres Katolicki Przeciwalkoholowy od 11 do 14 września (Dom Katolicki im. Piusa XI, ul. Nowogrodzka 49). Będą tam poruszone sprawy doniosłego znaczenia, zmierzające do zwalczania alkoholizmu, do szerzenia i utrwalania trzeźwości w całem społeczeństwie. Jest pewnik niezbity, że jednostki i całe społeczeństwa, zatruwane pijaństwem karłowacieją i giną. Utrzymać się mogą jedynie narody trzeźwe, mocne fizycznie i duchowo, one też są zdolne do rozwoju i pracy produkcyjnej.

Oby ten Kongres Przeciwalkoholowy wydał jak najobfitsze plony dla naszego ukochanego kraju, dla utrwalenia w nim zba-

wiennej w swych skutkach trzeźwości, oby nasze zebrania, nasze zabawy, nasze uroczystości czy to doroczne ogólne, czy rodzinne, jak wesela i chrzciny, czy stypy pogrzebowe odbywały się na trzeźwo w duchu zasad nauki Chrystusowej! — Picie i upijanie się jest szkodliwe, poniżające i do zasad prawdziwej gościnności bynajmniej nie należy.

Bardzo pożądaną jest rzeczą, aby ogół ukochanych w Chrystusie archidiecezjan Wileńskich zainteresował się sprawą tego Kongresu przeciwalkoholowego, a ci, komu warunki pozwalają, aby mogli osobiście wziąć udział w jego naradach, zapoznać się dokładnie z zasadami bractw i stowarzyszeń trzeźwości, zostać apostołami, krzewicielami tej idei.

W tym też celu zarządzamy, aby W-ni Księża Proboszczowie i Rektorzy kościołów w niedzielę 5 września r. b. odczytali wiernym to Nasze orędzie, a 12 września wygłosili kazanie okolicznościowe o niebezpieczeństwie używania trunków i pożytkach trzeźwości, podkreślając zasadę, że ten napewno nie nadużyje, kto zupełnie nie używa trunków. Po sumie tego dnia odbędą się modły suplikacyjne wobec wystawienia N. S. w intencji Kongresu Przeciwalkoholowego.

Usilnie też zalecamy, aby od 11 do 19 września we wszystkich parafjach odbył się Tydzień całkowitego powstrzymania się od używania trunków. Gorąco zachęcamy wszystkich archidiecezjan, aby w tym tygodniu nietylko sami się powstrzymywali od picia trunków, lecz takoż by i gościom swoim nie dawali napojów wyskokowych, a pieniądze w ten sposób zaoszczędzone by obrócili na kupno dobrych czasopism i książek popierających zasadę trzeźwości.

Tydzień Abstynencji niech będzie zakończony możliwie we wszystkich parafjach akademją z odpowiedniemi odczytami, pogadankami, śpiewami i deklamacjami.

Dałby Bóg, aby zamiłowanie do trzeźwości i zwalczanie alkoholizmu znalazły szczery oddźwięk w sercach ukochanych Diecezjan Wileńskich, aby bractwa trzeźwości względnie koła abstynentów powstały we wszystkich parafjach i miały licznych gorliwych zwolenników, a będzie to z pewnością skuteczny przyczynek do dobra naszego duchownego i społecznego!

Wilno, dnia 25 sierpnia 1937 r.

† R. JAŁBRZYKOWSKI
Arcybiskup Metropolita Wileński.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J. E. Ks. Arcybiskupa-Metropolity, w składzie osobistym Duchowieństwa zaszły następujące zmiany:

Ks. Jan Więckowski, pref. w Wasilkowie, mianowany na stan. wikarego w Iwju, 30. VII. 37, N. O-546/37;

Ks. Jan Matulewicz, mianowany wikarym przy kośc. św. Jana w Wilnie, 5. VIII. 37, N. O-567/37;

Ks. Michał Sucharewicz, wik. par. Niepok. Pocz. N. M. P. w Wilnie, na wik. par. Serca Jezusowego w Wilnie, 12. VIII. 37, N. O-579/37;

Ks. Bronisław Fedorowicz, pref. w Wornianach, na wik. par. Niepok. Pocz. N. M. P. w Wilnie, 12. VIII. 37, N. O-580/37;

Ks. Adam Baranowski, na wik. w Wornianach, 12. VIII. 37, N. O-581/37;

Ks. Jan Wielgat, pref. w Zabłociu, na wik. par. Ś. Rocha w Białymstoku, 12. VIII. 37, N. O 582/37;

Ks. Piotr Maziewski, neopresbiter, na wik. par. Farnej w Białymstoku, 12. VIII. 37, N. O-583/37;

Ks. Jan Adamowicz, neopresbiter, na wik. w Ostrowcu, 12. VIII. 37, N. O-584/37;

Ks. Adam Bakura, neopresbiter, na wik. w Gudohajach, 12. VIII. 37, N. O-585/37;

Ks. Władysław Dudziak, neopresbiter, na wikarego w Szumsku, 12. VIII. 37, N. O 586/37;

Ks. Klemens Piwowarun, wik. w Krzemienicy, na wik. przy kośc. Farnym w Wołkowysku, 12. VIII. 37, N. O-587/37;

Ks. Piotr Boryk, neopresbiter, na wik. w Wasilkowie, 12. VIII. 37, N. O-588/37;

Ks. Antoni Kujawa, neopresbiter, na wik. w Repli, 12.VIII.37, N. O-589/37;

Ks. Kazimierz Szypiłło, neopresbiter, na wik. w Zabłudowie, 12.VIII.37, N. O-590/37;

Ks. Stanisław Soroko, neopresbiter, na wik. w Świsłoczy, 12. VIII. 37, N. O-591/37;

Ks. Witold Bronicki, neopresbiter, na wik. w Suchowoli, 12. VIII. 37, N. O-592/37;

Ks. Justyn Saul, neopresbiter, na wik. w Starych Trokach, 12. VIII. 37, N. O-593/37;

Ks. Walerjan Chałkowski, neopresbiter, na wik. w Budsławiu, 12. VIII. 37, N. O-594/37;

Ks. Witold Ostrowski, neopresbiter, na wik. w Krzemienicy, 12.VIII. 37, N. O-595/37;

Ks. Konstanty Molis, neopresbiter, na wik. w Podbrzeziu, 12. VIII. 37, N. O-596/37;

Ks. Bronisław Siepak, wik. par. Serca Jezusowego w Wilnie, na pref. w Michałowie, 13.VIII. 37, N. O 597/37;

Ks. Stanisław Stefanowicz, z arch. Mohyl., zwolniony został ze stanowiska wik. w Suchowoli, 13. VIII. 37, N. O-600/37;

Ks. Władysław Rusznicki mianowany został prof. śpiewu w Seminarjum Duchownem, 14. VIII. 37, N. O-602/37;

Ks. Cyprjan Świętek, wiakary w N.-Wilejce, na rekt. kośc. w Zalesiu k/Głębokiego, 20.VIII. 37, N. O-612/37;

Ks. Antoni Skorko zwolniony został ze stanowiska prob. w Holszanach, 30. VIII. 37, N. O 623/37;

Ks. Erwin Mucha, neopresbiter, mianowany na stan. wikarego w Świrze, 30. VIII. 37, N. O-627/37;

Ks. Józef Szmurło, neopresbiter, na pref. w Smorgoniach;

Ks. Aleksander Grabowski, pref. Smorgoniach, na pref. w Borodzieniczach;

Ks. Władysław Gimżewski, neopresbiter, na wikarego w Raduniu, 6. IX. 37, N. O-648/37;

Ks. Jan Alferowicz, prob. w Jaszunach, mianowany na prob. w Sorokpolu, 6 IX. 37, N. O-650/37;

Ks. Florjan Markowski, prob. w Sorokpolu, na prob. w Jaszunach, 6. IX. 37, N. O-651/37;

Ks. Michał Aronowicz, wik. adj. w Kamionce, na prob. w Kamionce, 6. IX. 37, N. O-652/37;

Ks. Kazimierz Radziszewski, wik. w Iwju, na proboszcza w Plussach, 6. IX. 37, N. O-653/37;

Ks. Mieczysław Sawicki, został zwolniony ze stan. prob. w Kamionce, 6. IX. 37, N. O 654/37;

Ks. Zygmunt Powian, z archidiecezji Mohylowskiej, został zwolniony ze stan. rektora kościoła w Zalesiu k/Głębokiego.

Ks. Piotr Bajkiewicz mianowany został na stan. prefekta w Lidzie.

Ks. Kazimierz Gieczys, wik. w Widzach, na wik. w Nowej Wilejce, 9. IX. 37, N. O-657/37.

Ks. J. Ostreyko
w/z. Kanclerza Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

Okólnik Nr. 70 z dnia 16 lipca 1937 r. (Nr. II Pr-6505/37) w sprawie spisów podręczników szkolnych na rok szkolny 1937/38.

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1937 r. Nr. 9).

Zatwierdzam spisy podręczników szkolnych dla szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących podane w załącznikach.

Spisy te uwzględniają:

1) podręczniki dostosowane do nowych programów i dozwolone do użytku w roku szkolnym 1937/38 w klasach I i II szkół powszechnych wszystkich kategoryj, III, IV i V szkół powszechnych o 3 i więcej nauczycielach, VI i VII szkół powszechnych o 5 i więcej nauczycielach;

2) podręczniki dostosowane do nowych programów i dozwolone do użytku w roku szkolnym 1937/38 w klasach I, II, III i IV gimnazjum według nowego ustroju.

W klasie VIII gimnazjum według dawnego ustroju obowiązują podręczniki ogłoszone w spisie książek szkolnych i środków naukowych dozwolonych do użytku w szkołach średnich ogólnokształcących na rok szkolny 1935/36. oraz w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 sierpnia 1936 r. w Nr. 7, poz. 131.

Podręczniki dla szkół powszechnych I i II stopnia i liceów wszystkich typów ogłoszone zostaną w czasie późniejszym.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
W. Świętosławski.

Załącznik Nr. 1 *do okólnika Nr. 70*
z dnia 16 lipca 1937 r. (II Pr-6505/37).

Spis podręczników szkolnych, dozwolonych do użytku na rok szkolny 1937/38 w klasach I i II szkół powszechnych o każdej liczbie nauczycieli, w klasach III, IV i V szkół powszechnych o 3 i więcej nauczycielach, oraz w klasach VI i VII szkół o 5 i więcej nauczycielach.

Religja rzymsko-katolicka.

Klasy I i II.

Nauka bez podręcznika.

Klasa III.

Baranowski Z. Ks. i Noryśkiewicz J. K. Ks. Życie religijne. Podręcznik dla uczniów szkół powszechnych. Klasa III. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań. Cena zł. 1,00[1]).

Hausner A. Ks., Konieczny F. Ks. i Wójcik F. Ks. Nauka religji rzymsko-katolickiej dla III klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. Cena zł. 1,00.

Książka pomocnicza:

Białowąs M. Ks. i Dajczak J. Ks. Pan Jezus wśród dzieci. Podręcznik do nauki religji katolickiej w III klasie szkół powszechnych. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1937. Cena zł. 1,00.

---

[1]) Podane w spisie ceny podręczników są obliczone wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Klasa IV.

Baranowski Z. Ks. i Noryśkiewicz J. Ks. Życie religijne. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa IV. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa. 1937. Cena zł. 1,20.

Białowąs M. Ks. i Dajczak J. Ks. Wiara i życie katolickie. Podręcznik religji katolickiej w IV klasie szkół powszechnych. Z rysunkami J. Chudzikowskiej. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1937. Cena zł. 1,20.

Bielawski Z. Ks. Służba Boża. Podręcznik do nauki religji rzymsko-katolickiej dla IV klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Tow. „Bibljoteka Religijna". Lwów. 1937. Cena zł. 1,20.

Hausner A. Ks. i Wójcik F. Ks. Podręcznik do nauki religji rzymsko-katolickiej dla IV klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. Cena zł. 1,20.

Klasa V.

Kowalewski T. Ks. Obszerniejsza Historja Święta Starego Testamentu, Wydanie 18. Nakład B-ci Detrychów. Płock. 1927.

Pismo Święte. Wypisy wydane z polecenia i z przedmową J. Em. Ks. Kardynała Dalbora, Prymasa Polski. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1925.

Klasa V, VI.

Bielawski Z. Ks. Dzieje biblijne Starego i Nowego Przymierza dla niższych klas szkół średnich i dla wyższych oddziałów szkół powszechnych. „Bibljoteka Religijna". Lwów. 1931.

Kalinowski W. Ks. Katechizm rzymsko-katolicki (większy) dla szkół średnich i wyższych oddziałów szkół powszechnych. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1930.

Kowalewski T. Ks. Nauka wiary i moralności katolickiej. Wydanie 10. Nakład Braci Detrychów. Płock. 1930.

Kowalewski T. Ks. Katechizm rzymsko-katolicki dla dzieci przystępujących do Spowiedzi i Komunji św. Kurs wyższy. Wydanie 13. Nakład autora. Płock.

Kowalewski T. Ks. Obszerniejsza Historja Święta albo Biblijna Nowego Testamentu. Wydanie 21. Nakład Braci Detrychów. Płock. 1930.

Nowa Historja Biblijna Diecezjalna. Skład główny w Księgarni Spółki Pedagogicznej. Poznań. 1931.

Szuster J. Dzieje biblijne Starego i Nowego Przymierza. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1931.

Większy katechizm rzymsko-katolicki Archidiecezji Lwowskiej obrz. łac. Wydanie 4. „Bibljoteka Religijna". Lwów. 1930.

Klasa VI.

Naskręcki Ks. Liturgika. Kronika Rodzinna. Warszawa. 1930.

Klasa VII.

Archutowski R. Ks. Krótki zarys historji Kościoła katolickiego. Podręcznik szkolny. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań. 1931.

Boczar J. Ks. Dzieje Kościoła katolickiego. Wydanie 13. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów — Warszawa. 1931.

Gadowski W. Ks. Krótka historja Kościoła katolickiego. Nakład J. Pisza. Tarnów. 1925.

Załącznik Nr. 2 *do okólnika Nr. 70*
z dnia 16 lipca 1937 r. (II Pr-6505/37).

Spis podręczników szkolnych dozwolonych do użytku w gimnazjum według nowego ustroju na rok szkolny 1937/38.

Religja rzymsko-katolicka.

Klasa I.

Dyboski M. Ks. Liturgika. Podręcznik do nauki religji dla uczniów gimnazjum. Klasa I. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa. 1937. Cena zł. 1,50 [1]).

Szmyd G. Ks. Życie chrześcijanina z Chrystusem w kościele i liturgji. Podręcznik do nauki religji rzymsko-katolickiej dla I klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1937. Cena zł. 1,50.

Klasa II.

Baranowski Z. Ks. i Kowalski S. Ks. Nauka wiary i obyczajów. Podręcznik do nauki religji dla gimnazjum. Klasa II. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa. 1937. Cena zł. 1,80.

Konieczny F. Ks. Nauka wiary i obyczajów. Podręcznik do nauki religji rzymsko-katolickiej dla II klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1937. Cena zł. 1,80.

Zarembowicz H. Ks. Wierz, czyń i żyj w Chrystusie. Podręcznik do nauki religji katolickiej w II klasie gimnazjów. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1937. Cena zł. 1,80.

Klasa III.

Archutowski R. Ks. Historja Kościoła katolickiego w zarysie. Wyd. VI.

Długosz T. Ks. Historja Kościoła katolickiego. Część I. Starożytność i średniowiecze. Część II. Czasy nowożytne. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1925.

Gadowski W. Ks. Zarys historji Kościoła katolickiego. Część I. Wyd. VI. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów. 1927.

Jougan A. Ks. Historja Kościoła katolickiego. Podręcznik szkolny. Wyd. V. Część I i II. Wydawnictwo Księgarni Naukowej. Lwów. 1925.

Klasa IV.

Archutowski R. Ks. Historja Kościoła katolickiego w zarysie. Wyd. VI.

Długosz T. Ks. Historja katolickiego. Część I. Starożytność i średniowiecze. Część II. Czasy nowożytne. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1925.

Gadowski W. Ks. Zarys historji Kościoła katolickiego. Część II. Wyd. VI. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów. 1927.

Jougan J. Ks. Historja Kościoła katolickiego. Podręcznik szkolny. Wyd. V. Część I i II. Wydawnictwo Księgarni Naukowej. Lwów. 1925.

---

[1]) Podane w spisie ceny podręczników są obliczone wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Program i podręczniki w szkołach powszechnych.

W bieżącym roku szkolnym nowy program obowiązuje w kl. I — IV włącznie w szkołach III stopnia (7 klasowych, 5 — 7 nauczycieli); zaś szkoły I i II stopnia — nadal ustalonego programu nie mają. Do szkół III stopnia wprowadzono następujące podręczniki:

I kl. — bez podręcznika,
II kl. — Katechizm Filochowskiego,
III kl. — Życie religijne, Ks. Baranowski i Noryśkiewicz (Wyd. św. Wojciecha),
IV kl. — Wiara i życie katolickie — Ks. Białowąs i Dajczak (wydana we Lwowie. Cena 1,20 zł.),
V — VII kl. — podr. z roku ubiegłego i nauka według starego programu.

W szkołach I i II stopnia (1 — 3 klasówkach) można używać katechizmu Ks. Filochowskiego i biblijki krótkiej Ks. Kowalewskiego i Gadowskiego lub innego autora, jeśli już była wprowadzona.

X. P. B. — Wizytator.

CZĘSTA KOMUNJA I WARUNKI DO NIEJ.

C. d.

Św. Kongregacja Soboru na posiedzeniu plenarnem, odbytem 16 grudnia 1905 r., określiła warunki, potrzebne do codziennego przyjmowania św. Eucharystji, a które to postanowienia, zawarte w 9 punktach, papież Pius X na audiencji 17 grudnia tegoż roku uznał za słuszne, potwierdził i wydać rozkazał, nie zważając na wszelkie inne temu przeciwne postanowienia. — Wyjaśniamy więc kolejno te wszystkie postanowienia, lecz żeby zbytnio pracy nie rozciągać, cytować będziemy tylko wyrażenia więcej istotne, po szczegóły odsyłając do samego dekretu.

1. *Do częstej i codziennej Komunji... każdy chrześcijanin jakiegokolwiekbądź stanu, może przystępować, i dlatego nikomu nie można zabraniać przystępowania do Stołu świętego, kto tylko czyni to w stanie łaski i w czystej i pobożnej intencji.*

Powyższy ustęp ma podstawowe, zasadnicze znaczenie, bo dalsze nic nowego nie przynoszą, a tylko wyjaśniają wyrażenia powyżej przytoczone i podają reguły postępowania w poszczególnych okolicznościach. Zastanowimy się przeto nad tym ustępem nieco dłużej.

Żaden więc stan, np. małżeński, żadne zatrudnienie nie pozbawia nikogo prawa do choćby codziennej Komunji św.

i gdyby jakiś spowiednik zabraniał pewnym osobom z powodu ich zatrudnienia, czy spełnianych obowiązków, samych w sobie nie grzesznych, częstej Komunji — wszedłby w kolizję z prawem kościelnem i obciążyłby swe sumienie grzechem nieposłuszeństwa i samowoli wobec wyraźnych przepisów Kościoła.

Jednak prawo do czystej Komunji nie jest nieograniczone, są wypadki, w prawie wskazane, gdy należy Komunji odmówić, choćby ktoś nawet publicznie o nią prosił. Decydującym jest tutaj kanon 855, który mówi: § 1. *„Arcendi sunt ab Eucharistia publice indigni, quales sunt excommunicati, interdicti manifestoque infames,* nisi de eorum poenitentia et emendatione constet et publico scandalo prius satisfecerint. § 2. Occultos vero peccatores, si occulte petant et eos non emendatos agnoverit, minister repellat; non autem, si publice petant et sine scandalo ipsos praeterire nequeat". — Nie można więc udzielać Komunji ekskomunikowanym, obłożonym interdyktem personalnym, pozbawionym publicznie dobrej sławy, oraz wszystkim nie będącym w stanie łaski, choćby ich grzechy były tajne, z tym jednak wyjątkiem, że jeżeli tajny grzesznik publicznie klęka w rzędzie komunikujących i bez zgorszenia nie można go ominąć, to mu się Komunji udziela; gdyby jednak takie pominięcie zgorszenia nie wywołało, to się omija.

Przypomnimy teraz w krótkości, za jakie, najczęściej mogące się zdarzyć przewinienia, są stosowane powyższe kary kościelne. W ekskomunikę się wpada ipso facto: za wydawanie pism, broniących herezji, schizmy, apostazji i za czytanie takowych, oraz innych przez Stolicę Apostolską zakazanych; za należenie do masonerji i innych podobnych związków; za przywłaszczenie sobie mienia kościelnego; za zawarcie małżeństwa wobec duchownego akatolickiego; za oddawania dzieci na wychowanie w religji akatolickiej; za spowodowanie poronienia.

Interdykt jest u nas wypadkiem bardzo rzadkim, dlatego o nim mówić nie będziemy. Natomiast infamia zdarza się częściej. Pomijając infamię iuris, która rzadko się zdarza, pomówimy o infamii facti. Taka infamia zachodzi wtenczas, gdy ktoś za dokonane przestępstwo, lub z powodu gorszącego życia traci dobre imię w oczach społeczeństwa. Ocena jednak, czy w danym wypadku nastąpiło zniesławienie, należy do Ordynarjusza. Zniesławienie takie ustaje dopiero wtedy, gdy zniesławiony życiem uczciwem udowodni, że rzeczywiście poprawił się i odzyskał dobre imię, o czem sąd należy też do Ordynarjusza (Can. 2295). Kiedy więc zachodzi publicznie znie-

sławienie, a taka osoba przystępuje do Komunji, należy proboszczowi, czy rektorowi kościoła, sprawę przedstawić Ordynarjuszowi, i stosownie do Jego zarządzenia postąpić. **Spowiednik natomiast nie powinien nigdy pozwalać na częstą Komunję osobom, które są zgorszeniem dla innych,** których postępowanie nie świadczy o prawdziwej miłości Boga i bliźniego, bo takim najczęściej brakuje czystej i pobożnej intencji, będącej koniecznym warunkiem częstej Komunji. (C. d. n.).

Ks. J. Matulewicz.

Z ŻYCIA ARCHIDIECEZJI.

Rekolekcje i kursy Akcji Katolickiej dla organistów w Wilnie. — W dniu 30 sierpnia b. r. do 2 b. m. staraniem Archid. Instytutu A. K. w Wilnie odbyła się w miejscowem Seminarjum Duchownem IV serja rekolekcyj zamkniętych, w której brało udział przeszło 80 organistów arch. wileńskiej. Po rekolekcjach od południa dn. 2 września i przez cały dzień 3 odbyła się odprawa organistów jako pracowników parafjalnych A. K. Ogółem w bieżącym roku w rekolekcjach zamkniętych i kursach wzięło udział 254 organistów.

STOLICA APOSTOLSKA.

Ojciec św. sam obejmuje prefekturę św. Kongregacji do spraw Seminarjów i Uniwersytetów. — Jak głęboko odczuł Ojciec św. zgon kard. Bisletiego świadczy fakt, że nie pomija On okazji, przy których może podnieść bądź zasługi Zmarłego, bądź też dać wyraz swego bólu z powodu tej straty. Dnia 4-go bież. m. przyjmując deputację seminarjów, których przedstawiciele przybyli na pogrzeb ś. p. kard. Bisletiego, w słowach gorących sławił Pius XI postać Zmarłego, w szczególności niewyczerpaną aktywność jego żywota i świątobliwość jego zgonu.

Wyrazy wielkiego bólu zawiera także list Ojca św. do kardynała Pacelliego. Papież ubolewa nad stratą prawdziwego klejnotu św. Kolegjum, jakim był ś. p. kard. Bisleti, gdyż jest pozbawiony jego oddanej, pilnej i światłej sumiennej współpracy w wielu dziedzinach administracji Kościoła, zwłaszcza w przewodniczeniu pracom św. Kongregacji Seminarjów i Uniwersytetów. Pragnąc zaś całym umysłem i całem sercem poddać się Woli Bożej, a jednocześnie okazać, jak wielką wagę przywiązuje do prac św. Kongregacji Seminarjów i Uniwersytetów, Ojciec św. oświadcza, że prefekturę tej św. Kongregacji zachowuje dla samego siebie, poczynając od daty listu, t. j. od dnia 2 września r. b.

List ten kończy się wyrażeniem ufności, że Bóg w nieskończonej Swej dobroci przyjmie to postanowienie jako dowód pokornego pragnienia nie szczędzenia niczego, ani pracy, ani bólów, dla dobra Kościoła św. i zbawienia dusz.

Z NIWY KOŚCIELNEJ I DUSZPASTERSKIEJ.

W KRAJU

III Studjum Katolickie w Warszawie. – W niedzielę dn. 5 września r. b. odbyło się w Warszawie otwarcie III Studjum Katolickiego n. t. „Katolicka myśl społeczna". Mszę św. na intencję Zjazdu odprawił o godz. 10 rano w kościele św. Piotra i Pawła na Koszykach J. E. Ksiądz Biskup Antoni Szlagowski. O godz. 12 m. 30 w sali Domu Katolickiego im. Piusa XI przy ul. Nowogródzkiej 49, odbyło się uroczyste zebranie inauguracyjne w obecności J. Em. Ks. Kard. Kakowskiego, IIEE. Ks. Biskupa A. Szlagowskiego i Ks. Biskupa Polowego J. Gawliny oraz przedstawicieli władz państwowych i samorządowych z p. wojewodą Jaroszewiczem na czele, tudzież licznych reprezentantów duchowieństwa i inteligencji.

Zebranie zagaił prezes Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej w Polsce Adolf hr. Biniński, witając Dostojnych Przedstawicieli Episkopatu z J. Em. Ks. Kardynałem Kakowskim na czele, reprezentantów władz i wszystkich zebranych, którzy pośpieszyli tu z całej Polski.

Mówca podkreślił znaczenie katolickiej myśli społecznej, zwłaszcza w dzisiejszych niespokojnych czasach i zaznaczył konieczność zajęcia przez katolików wyraźnego stanowiska wobec nas otaczającej rzeczywistości, nie z obawy przed przewrotami, lecz z pobudek miłości chrześcijańskiej i poczucia sprawiedliwości społecznej. Kościół wprawdzie nie zajmuje się bezpośrednio zagadnieniami gospodarczemi, ale jako stróż Wiary i moralności pozostawia sobie zawsze prawo oceny zjawisk i rozstrzygnięć w tej dziedzinie, wyłączając jedynie kwestje ściśle techniczne. W dobie głębokich przemian, przeżywanych przez całą ludzkość, Kościół chce oprzeć przyszłość jej na zasadach Prawa Bożego. Hasłem katolikow jest dziś Pax Christi in regno Christi.

Następnie w imieniu J. Em. Ks. Kardynała Kakowskiego zabrał głos J. E. Ks. Biskup Antoni Szlagowski. Dostojny mówca, nawiązawszy do słów Stwórcy „Nie dobrze być człowiekowi samemu", nakreślił na tle cytat z Pisma św. i dzieł Ojców Kościoła, teologiczne podstawy socjologji.

Zkolei wybitny filozof ks. prof. dr. Sawicki w referacie swym p. t. „Założenie filozoficzne katolickiej myśli społecznej" podkreślił, że wszelka myśl społeczna jest zależna od ogólnego poglądu na świat. Życie ludzkie tworzy organiczną całość, nie można zatem życia gospodarczego, politycznego, moralnego i religijnego nawzajem od siebie oddzielać, wszystkie bowiem wzajemnie się przenikają. Człowiek również nie jest jednostką izolowaną, lecz każdy jest wcielony w całokształt społeczeństwa. Ażeby zatem można było zrozumieć i unormować życie społeczne należy dokładnie poznać naturę ludzką, jej stosunek do bliższego i dalszego otoczenia, wreszcie ogólny sens życia. Główne podstawy katolickiej myśli społecznej znajdujemy w antropologji i teologji. Z antropologicznego pojęcia człowieka jako istoty rozumnej i osobowej wynika prymat duchowości i odpowiedzialność osobista człowieka za czyny. Jak uzupełnieniem rozumnej natury człowieka jest jego strona umysłowa, której katolicyzm wyznacza właściwe miejsce, tak osobowa uzu-

pełnia się stroną społeczną. Człowiek z istoty swej, wrodzoną potrzebą przeznaczony jest do życia społecznego.

Antropologja nie wyczerpuje kierunkowych zasad socjologji katolickiej. Uzupełnia ją filozofja chrześcijańska przynosząc prawdy, dotyczące nieśmiertelności duszy oraz istnienia Boga. Z tego zaś wynika uporządkowanie hierarchji wartości. Panem najwyższym jest Bóg, a człowiek jest wobec niego tylko władarzem. Religja głosi wiarę w jednego Boga, stąd wszyscy ludzie jako dzieci tego Boga są braćmi. Bóg jest istotą duchową i osobową, stąd w życiu ludzkiem pierwszeństwo należy dać duchowi.

Najrozmaitsze teorje filozoficzne przedstawiają hierarchję wartości jako wytwór myśli ludzkiej jedynie. Filozofja chrześcijańska przedstawia porządek wartości nie zależny od człowieka: człowiek porządku tego nie tworzy, lecz powinien go uznać, są bowiem wartości obowiązujące zawsze i wszędzie, a są one odblaskiem najwyższej wartości samego Boga. Z tych zasad w życiu społecznem obowiązuje przedewszystkiem odwieczne, wszystkim przez Boga wrodzone prawo naturalne, które nakazuje podporządkować wszystkie wartości duchowi".

Popołudniowe obrady plenarne obejmowały dwa referaty: ks. prof. Wł. Krawczyka z Sandomierza n. t. „Katolicka myśl społeczna na tle współczesnych doktryn społecznych" i ks. prof. d-ra Stefana Wyszyńskiego z Włocławka. W referacie swoim ks. prof. Krawczyk rozwinął katolicką myśl społeczną na tle współczesnych doktryn społecznych, przedstawiających stosunek nauki katolickiej do obecnych prądów totalistycznych Zachodu i Wschodu. Katolicka myśl społeczna podkreśla wartość człowieka jako jednostki, nawołuje do złączenia wszystkich wysiłków ku jednemu celowi: współpracy wszystkich dla ogólnego dobra — zrealizowaniu sprawiedliwości społecznej.

Referat ks. prof. dr. Wyszyńskiego n. t. „Zasięg i charakter zainteresowań katolickiej myśli społecznej" przedstawił zasługi Kościoła w Jego nauce, działalności wychowawczej i społecznej dla dzieła odbudowy świata.

Katolicka myśl społeczna stawia zasadę, że zagadnienie społeczne rozwiązać można tylko zbiorowym wysiłkiem czynników religijno-moralnych, społecznych, gospodarczych i zawodowych. Na pierwszem miejscu stawia sprawy moralne, bo bez moralnej oceny nie da się osiągnąć sprawiedliwości. Przez swój udział w sprawach społecznych Kościół nie dąży do podporządkowania sobie państwa, lecz przewodnią zasadą jego interwencji jest zbawienie ludzi. Katolicyzm nie jest systemem społeczno-gospodarczym i systemu takiego nie ma zamiaru tworzyć. W każdym systemie spełnia swe zadanie, głosząc nakaz sprawiedliwości i miłości, kształcąc sumienie jednostki, a przez to przenikając swą nauką zespoły, społeczeństwa i państwa. To jest własne i najwyższe zadanie Kościoła. Katolicka nauka społeczna jest częścią ogólnej nauki Kościoła, płynie więc z objawienia, a wszystkie orzeczenia papieskie w sprawach społecznych są wypełnianiem nauczycielskiego urzędu Kościoła. Kościół jako wychowawca spełnia swą rolę społeczną przez wyrobienie sumienia obywateli. „Nowy człowiek" musi posiadać przedewszystkiem wiele cnót osobistych: żąda więc Kościół pracy nad sobą. Pomocą w wychowaniu społecznem jest myśl o wieczności, ukazywanie celu, którym nie jest gromadzenie bogactw. Źródłem

całej działalności społecznej Kościoła jest chrześcijańska miłość ludzi.

Kościół w przeważnej części naucza, ale jak przez Słowo Chrystusa dokonała się największa przemiana świata pogańskiego na chrześcijański, tak i teraz słowo nauki Kościoła dokona cudu przeobrażenia psychiki społecznej.

W drugim dniu III Studjum Katolickiego (dn. 6. IX) Mszę św. odprawił w kościele św. Piotra i Pawła J. E. Ks. Biskup Polowy Gawlina.

O godz. 10 rozpoczęły się obrady sekcji przebudowy ustroju. Pierwszy referat wygłosił ks. dr. E. Kozłowski (Poznań) n. t. „Współczesne próby przebudowy ustroju społecznego a postulaty katolickie". Prelegent scharakteryzował współczesny ustrój społeczny, kapitalistyczno - najemniczy, opierający się na nieograniczonej własności prywatnej i wolności konkurencji.

Katolicka myśl społeczna nie zwalcza bezwzględnie ustroju kapitalistycznego, lecz walczy z jego błędami. Ale nie zależy jej również na jego utrzymaniu. Kolektywizm jako próba przebudowy ustroju, odrzucająca w zupełności własność prywatną, jest sprzeczna z postulatami katolickiemi („Rerum novarum"). Socjalizm belgijski dąży do przebudowy przez zaprowadzenie systemu gospodarki mieszanej: uznaje własność prywatną, ale również własność znacjonalizowaną. Wywłaszczenie ma dokonać się przez udzielenie odszkodowania dotychczasowym właścicielom. Kryzys jest wynikiem złego rozdziału kredytu, kredyt należy więc znacjonalizować. Postulaty te są zgodne naogół z katolickiemi. Istniały również dążenia, aby kapitał postawić na usługach pracy (Anglja) ale nie osiągnęły skutku. Były również próby zastąpienia kapitalizmu przez ruch spółdzielczy, ale nie udały się. W Polsce ruch spółdzielczy ulega tendencjom sprzecznym z zasadami społecznemi katolicyzmu. Złagodzenie przewagi kapitału nad pracą leży w programie katolickiej nauki społecznej. Zależność jednak pracy od kapitału nie jest niesprawiedliwością. Katolicki ruch społeczny popiera inicjatywę prywatną, a gospodarka spółdzielcza zastępować winna prywatną tylko w wyjątkowych wypadkach. Kierunek zwany demokracją gospodarczą ogranicza władzę pracodawcy, zmniejszając zależność pracy od kapitału. To jego cecha dodatnia. Konstytucjonalizm fabryczny jest z katolickiego punkt widzenia pożądany.

Projekty etatyzacji życia gospodarczego, głoszone przez państwa totalne, czyniące regulację życia gospodarczego obowiązkiem państwa, są obce katolicyzmowi. Państwo nie powinno przywłaszczać sobie praw, należnych inicjatywie prywatnej. Planowość, nastawienie życia gospodarczego na potrzeby, nietylko na zysk jest pożądane („Quadragesimo anno"). Planowość nie jest równoznacznaczna z gospodarką kolektywną. Gospodarka planowa będzie cechowała również ustrój korporacyjny.

Wszystkie współczesne próby przebudowy stosunków społecznych chcą reformować podział dochodu społecznego. W związku z tem jedni stoją na stanowisku, że cały wytwór pracy należy się pracownikowi, inni, że czysty zysk należy w życiu gospodarczem zlikwidować. Oba stanowiska są fałszywe. Co do czystego zyku to w myśl katolickiej nauki społecznej należy warstwom pracującym zapewnić udział w nim (umowa spółkowa). — Na przedpołudniowem posiedzenin sekcji przebudowy ustroju przemawiał jako drugi prof. dr. Czesław Strzeszewski n. t. „Współczesne tendencje rozwojowe gospodarstwa świa-

towego i ich znaczenie dla realizacji nowego ustroju".

VI Konferencja Unijna w Pińsku. — W dniach 1 — 3 września b. r. w gmachu Wyższego Seminarjum Duchownego w Pińsku odbyła się VI Konferencja Unijna.

J. E. Ks. Biskup Kazimierz Bukraba, dostojny gospodarz zjazdu, na początku odprawił Mszę św. oraz w serdecznych słowach przewitał uczestników konferencji, podkreślając wielkość i świętość pracy, na którą obecni przybyli do Pińska. Następnie w pięknie odnowionej auli seminaryjnej rozpoczęły się wykłady.

W pierwszym dniu obrad zostały wygłoszone następujące referaty: J. E. Ks. Biskup Henryk Przeździecki, ordynarjusz podlaski „O Unji florenckiej". Ks. Jan Urban T. J., redaktor „Oriensu" z Warszawy „Polszczente Cerkwi prawosławnej". Ks. prał. dr. Stanisław Mystkowski, wicerektor Seminarjum Duchownego w Warszawie „Prawne położenie obrządku bizantyjsko-słowiańskiego w Polsce". Ks. Donat Nowicki, proboszcz w Torokaniach na Polesiu „Akcja Katolicka w parafjach unickich na Kresach".

Następnie w drugim dniu obrad wygłosili referaty: o. magister Jacek Woroniecki O. P. „Nasz stosunek do świętych Cerkwi prawosławnej". Ks. Stanisław Łaski T. J., rektor kolegjum w Albertynie „Metropolita Józef Rutski". Ks. Antoni Dąbrowski T. J., rektor Papieskiego Seminarjum Wschodniego w Dubnie „Praca unijna zagranicą". Ks. dr. Józef Slipyj, rektor greko-katolickiej Akademji we Lwowie „Pogląd na pracę unijną od czasów Leona XIII".

ZAGRANICĄ

Cudowne uzdrowienie paralityczki w Lourdes. — W tych dniach na dworcu St. Pierre w Gandawie zebrała się wielka rzesza wiernych i liczny zastęp ciekawych, by na własne oczy przekonać się o skutkach cudownego uzdrowienia, jakiego doznała w Lourdes mieszkanka Deynze we Wschodniej Flandrji, 27-letnia panna Elza de Coninck.

Przykuta wskutek paraliżu od 9 lat do łoża, sześciokrotnie w ciągu tego czasu poddawana ona była zabiegom chirurgicznym, zawsze bezskutecznym. Osłabienie było tak silne, że chora ważyła zaledwie 32 kg., a stan ogólny tak ciężki, że, gdy powstał projekt zawiezienia Elzy de Connick do Lourdes, lekarze stanowczo pielgrzymkę odradzali. Mimo to udała się w długą drogę. Gdy przybyła do Lourdes, od razu poczuła pewną poprawę w zdrowiu, a kiedy w czasie procesji eucharystycznej nadeszła chwila błogosławieństwa chorych, dziwny dreszcz nagle przeniknął, jak opowiada, całe jej ciało i zaraz mogła wstać i chodzić. Uzdrowienie było całkowite. Oczywiście, Biuro Sprawdzań Medycznych w Lourdes musi jeszcze zbadać, czy uzdrowienie jest trwałe, co potrwa dłuższy czas. Faktem atoli jest, że paralityczka chodzi, co wszyscy w Gandawie i Deynze, zwłaszcza znający pannę de Connick, na własne mogli stwierdzić oczy.

W Deynze wierni zorganizowali przy przyjeździe cudownie uzdrowionej procesję, w której poprowadzili pannę de Connick do Kościoła, gdzie odśpiewano dziękczynne Te Deum.

Drukowano za zezwoleniem J. E. Księdza Arcybiskupa - Metropolity.

Wydawca: KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA.

Redaktor: KS. JÓZEF PONIATOWSKI.

Drukarnia Archidiecezjalna w Wilnie.

CZŁONKOWIE P. D. R. W. PRZYJACIELE MISYJ NA JASNĄ GÓRĘ.

Od kilku miesięcy, ile razy weźmiemy gazetę do ręki, tyle razy rzuca się nam w oczy Częstochowa czy też Jasna Góra. Do stóp Marji, Królowej Korony Polskiej, spieszą akademicy, robotnicy, chłopi, nauczyciele, ziemianie. Spieszą wszystkie stany, wszystkie zawody, by hołd oddać Królowej Nieba, by sił zaczerpnąć do dalszej pracy, do dalszego zmagania się z trudnościami życia własnego i życia Kościoła św.

Także członkinie i członkowie Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary stawią się w karnych szeregach na Jasnej Górze w dniach 22 i 23 września, by tam u stóp Pani Królowej naszej hołd złożyć tej, która jest matką Dzieła Rozkrzewiania Wiary, Marji Paulinie Jaricot. Kim jest M. Paulina Jaricot, wiedzą wszyscy miłośnicy misyj. „Roczniki P. D. R. W." na lipiec — sierpień b. r. podały zresztą jej życiorys i trudy przez nią poniesione około utworzenia Dzieła Rozkrzewiania Wiary. — W ramach pielgrzymki odbędzie się między innemi uroczysta akademja na cześć Marji Pauliny Jaricot.

Protektorat nad pielgrzymką i akademją raczyli objąć Ich Eminencje, księża Kardynałowie Hlond i Kakowski. Ogólnopolski Komitet Honorowy tworzą Najprzewielebniejsi księża Arcybiskupi i Biskupi Polski z J. E. ks. arcybp. Nowowiejskim na czele oraz wybitne osobistości duchowne i świeckie, oddane idei misyjnej. W skład Komitetu Wykonawczego wchodzą obok Prezydjum Pap. Dz. Rozkrzew. Wiary Księża Dyrektorowie Diecezjalni. W Częstochowie powstał miejscowy Komitet Honorowy pod kierownictwem ks. Mondrego, Dyrektora diecezji Częstochowskiej.

Wszyscy miłośnicy idei misyjnej niechaj stawią się gromadnie w dniach 22 i 23 września na Jasnej Górze.

Najdostojniejszy Episkopat Polski z Ich Eminencjami, obu Księżmi Kardynałami, na czele pragnie, by pielgrzymka i z nią połączona akademja misyjna była potężną manifestacją wiary, którą dyszą u nas miljony dusz. Najprzewielebniejsi Arcypasterze i Pasterze nasi wiedzą, że ogromnie wielkie jest ukochanie misyj wśród katolików Polski. Mając przed oczyma świetlaną postać założycielki Dzieła Rozkrzew. Wiary i pewni orędownictwa i przemożnej opieki Pani Jasnogórskiej mamy — takie jest życzenie Episkopatu polskiego — zaczerpnąć sił do dalszej pracy misyjnej, do szerzenia Królestwa Chrystusowego aż na krańce świata.

Jak do Marji Pauliny Jaricot, tak i do nas odzywa się w imieniu Syna Swego Najświętsza Panna: „Daj mi dusze! Dusze,

za które Syn mój oddał życie Swoje, wylał Krew Swoją do ostatniej kropli". Tam, u Jej stóp, nowych nabierzemy sił i otuchy do walki z ciemnościami pogaństwa... aż do zupełnego zwycięstwa Krzyża Chrystusowego.

Prezydjum Pap. Dzieła Rozkrzew. Wiary poczyniło w Ministerstwie odpowiednie kroki celem uzyskania wielkich zniżek dla uczestników pielgrzymki i akademji w Częstochowie. Na dworcu w Częstochowie oczekiwać będą pątników panie i panowie, których poznać można po przepasce biało-żółto-czerwonej. Osoby te wskażą pielgrzymom miejsce zamieszkania. Koszta noclegu i utrzymania w Częstochowie przedstawiają się następująco: łóżko 1 zł. za noc; siennik, poduszka i koc 40 gr. za noc. Śniadanie 40 — 50 gr., obiad od 80 gr. — 1 zł., kolacja 70 gr.

Wszelkie inne dane o pielgrzymce-akademji poda się w prasie i za pośrednictwem P. T. Przewielebnych Księży Proboszczów.

Prezydjum
Papieskiego Dzieła Rozkrzew. Wiary.

Z piśmiennictwa.

Ks. Dr. M. Białowąs i Ks. Dr. J. Dajczak, **Pan Jezus wśród dzieci.** Książka pomocnicza do nauki religji katolickiej dla uczniów III-ej klasy szkół powszechnych, ilustrował Karol Rutkowski, Lwów, 1937 r. Nakład i własność K. S. Jakubowskiego, cena 1 złoty.

Zwracamy uwagę XX. Prefektów na tę książkę. Wiele z niej można skorzystać przy wykładaniu religji, przemawia bowiem językiem zrozumiałym dla dzieci, uprzystępnia przez przykłady zrozumienie prawd religijnych i uczy dzieci czynnej pobożności.

Ks. Dr. Michał Białowąs i Ks. Dr Józef Dajczak, **Wiara i życie katolickie,** podręcznik do nauki religji katolickiej w IV klasie szkół powszechnych z rysunkami Józefy Chudzikowej. Lwów, 1937. Nakład i własność K. S. Jakubowskiego, cena 1.20 zł.